

ATLANTİK'TE İLK SEYİR

Koşullar ne olursa olsun, insanın kendi teknesiyle yol alıyor olması çok güzel bir duygu. Hele Akdeniz'de seyir yapılıyorsa, katedilen millerin değeri bir başka oluyor.

Tanca'nın büyük limanında yatlara ayrılan yer birkaç tane bakımsız yüzer iskeleden ibaret. Bağlandığımız iskelenin karşısı balıkçı limanı. U şeklindeki liman ağzına kadar dolu. Bu kadar çok balıkçı teknesini ilk defa bir arada görüyorum. Üst üste bağlanmış teknelerden altlarındaki deniz gözüküyor. Üzerlerinden yürüyerek bir rıhtımdan diğerine gidilebilir. Kalkık başlı, karpuz kıçlı, ortadan kaptan köşklü, 20-25 metrelik tahta tekneler yeşil, mavi ve kırmızının değişik tonlarıyla rengarenk boyanmış. Çoğu yorgun ve bakımsız görünse de, suyun üzerinde asil bir duruşları var.

Girişimizden altı gün sonra önde Uzaklar II, arkada Ma yelkenlisi Tancâdan hareket ediyoruz. Limanı koruyan yüksek mendireklerin dışına çıkınca iki tekne de pruvasını Atlantik Okyanusu'na çeviriyor. Doğuya doğru akan ters akıntı yüzünden hafif bir karayelin doldurduğu yelkenlere motorla yardım etmek gerekiyor. Gene de hızımız üç knot'ı geçmiyor. Biraz sonra arkasından kara dumanlar çıkaran bir teknenin tam yolla tam üzerimize doğru gelip, etrafımızda dönmeye başladığını görüyoruz. Üzerinde "Moroccan Navy", Fas Donanması yazan bir hücumbot... Telsizden kaptanın sesi geliyor. Kusursuz bir İngilizceyle, sahilden üç mil açıkta seyretmemizi istiyor. Tatbikat sahasına girmişiz.

ATLANTİK OKYANUSU'NDA

İki saat sonra Espartel fenerini bordalayarak Cebelitarık Boğazı'ndan çıkıyoruz. Artık Atlantik Okyanusu'ndayız. Uzaklar II ve Sibel için önemli bir an. İlk defa okyanustalar. Sibel balina görebilmek umuduyla gözleriyle denizi tarıyor. Çok heyecanlı. Okyanusun onda çağrıştırdığı en kuvvetli kavram sanırım, balina. Okyanusa çıkınca hemen balinaları göreceğini sanıyor!

Sahilin beş mil açığından 220 derece rotasıyla Raba'ya doğru iniyoruz. Akşam güneş batarken oltanın çingırağı çalıyor. Balığı almak için kıça koşuyoruz. Misina güçlükle sarılıyor. Gelen büyük bir balık olmalı. Gelişine bakılırsa baraküde. Sibel, "Hayır, bu köpekbalığı" diyor. Ama gelen hiçbirisi... Çiftli zokanın ucunda siyah renkli kocaman bir plastik parçası sallanıyor! Akşam yemeği peynirli, kremalı makarna... Pek lezzetli olmuş. Yemekten sonra vardiya için güverteye çıkıyoruz.

Gece boyunca etrafımızda balıkçı teknelerinin ışıkları eksik olmuyor. Bu sularda avlanan Faslı balıkçılar. Çoğu trol çekiyor. Kimi de lambayla avlanıyor. Ma yelkenlisinin kırmızı, yeşil

Osman Atasoy, Uzaklar II ile yeni seyahati için 11 Ekim 2008'de yola çıktı. Atasoy'un hedefi, dünyada az sayıda denizcinin dönmeyi başarabildiği Horn Burnu. Osman Atasoy, izlediği rotayı, yaşadığı macerayı her ay **MBY** okuyucularıyla paylaşıyor.
www.osmanatasoy.org

Kırılan dalgalar Rabat'tan çıkışa izin vermiyor.

Sonunda Rabat'tan ayrılıyorz.

Ma yelkenlisi Atlantik'e çıkıyor.

Rabat'tayız, Sibel uzaklara dalmış.

Fas Kralı'nın sarayını bekleyen atlı muhafız.

Rabat sokakları...

Marina nehrin kıyısında, eskiden bataklık olan alana kurulmuş. Dört tarafı kapalı, kutu gibi bir liman.

borda fenerleri bir mil kadar arkamızdan geliyor. Sabaha karşı bizi geçiyorlar. Bu sefer beyaz pupa fenerlerini görüyoruz. Rüzgâr 3-4 kuvvetinde esiyor. Kuzeyden gelen ölü dalgalar yüzünden deniz çalkantılı. Sabah, güneş doğduktan bir süre sonra Rabat'ın açığına geliyoruz.

RABAT'TA LİMAN VAR MI?

Dümbülle sahili tarıyorum, ama limana benzer bir yer göremiyorum. Dümdüz bir sahili okyanusun ölü dalgaları dövüyor. Bizdeki haritaya göre Rabat'ta liman yok. Ancak Tancâdaki yetkililerden buradaki marinanın çok yeni olduğunu, henüz haritalara işlenmediğini öğrenmiştik. Biraz ilerimizdeki Ma yelkenlerini indirmiş iki yanına yalpalayıp duruyor. Telsizden Mehmet'in sesi geliyor. Biriyle Fransızca konuşuyor. Biraz sonra sahilden bize doğru yaklaşan iki zodyak beliriyor. İşaretle kendilerini takip etmemizi söylüyorlar.

Kılavuzlarımızın peşinden sahile doğru yöneliyoruz. Kıyıya iyice yaklaşmamıza rağmen görünürde hâlâ marinaya benzer bir yapı yok. Önümüzdeki Ma kocaman soluğanların üzerinde yükselip inerek ilerliyor. Tekne kamara hizasına kadar dalgaların içine gömülünce, dümendeki Mehmet'in görüntüsü de kayboluyor. Suyun

Rüzgâr 3-4 kuvvetinde esiyor. Kuzeyden gelen ölü dalgalar yüzünden deniz çalkantılı. Sabah Rabat'ın açığına geliyoruz.

üzerinde sadece başı kalan Mehmet'in ürkütücü görüntüsüne bakarak dümene daha sıkı sarılıyorum. Motor 'tık' dese yapacak fazla bir şey yok. Böyle biçimsiz bir yere geldiğim için kendime kızıyorum. Sahile iyice yaklaşıncâ güneye doğru giren nehrin ağzını görüyoruz. Biraz daha gidince iki yanında balıkçı kayıkları bağlı bir kanalın sakin sularına varıyor ve derin bir nefes alıyoruz. Kötü bir havada buraya girmek söz konusu bile olamaz.

BOUREGREG MARİNA

Kapıyı andıran dar bir geçitten geçerek Rabat'ın yeni marinasına giriyoruz. Marina nehrin kıyısında, eskiden bataklık olan alana kurulmuş. Dört tarafı kapalı, kutu gibi bir liman... Her havaya kapalı... Nehrin ağzından geçerek kazasız belası buraya girmeyi başaran bir tekne için artık korkacak bir durum yok. İş marinaya ulaşmakta!

Marinalarda uzun süre kalmaktan hoşlanmayız. Demirleyecek yer yoksa veya tekneyi uzun süreliğine bırakıp bir yere gideceksek marinaya

bağlanırsınız. Ancak marinaları incelemek hoşuma gider. Mendirekleri hangi yöne doğru uzanmış, liman ağzı nereye bakıyor, merak ederim. Bugüne kadar gördüklerimiz içinde en iyi yapılmış, herhalde Marmaris'teki Netsel Marina'dır. Bazı dalgakıranlar fırtınaların dalgalarını kırmak yerine kendileri kırılır. Türkiye'de ilk kötü havanın dalgalarıyla yıkılıp çöken o kadar çok marina, balıkçı limanı mendireği vardır ki... Ama Netsel'in mendirekleri hâlâ sapaşğlam ayakta.

Dünya seyahatinden döndüğümüzde burada birkaç gün kalmıştık. Liman inşaatını yapan firma, şimdiki seyahatimizin ana destekçisi olan Yüksel İnşaat idi. Başkanları Yılmaz Sazak'la marinayı dolaşırken kendisine, mendireklerin bu kadar mükemmel olmasındaki sırrı sormuştum. Rahmetli Yılmaz Bey, dolgu yapılırken kayaların yerleştirilmesine bizzat nezaret ettiğini anlatmış ve "bazı kayaların yerini beğenmeyip değiştirtmiştim, suyun altındaki her taşın yeri bugün bile aklımdadır," demişti. ➤

Bouregreg Marina'da çamaşır günü.

Rabat'ta Büyükelçi Haluk Ilıcak'ın davetinde.

Balıkçı teknesi...

ERDOĞAN

Fas'ın başkenti Rabat birçok bakımdan Tanca'dan farklı. Sokaklarda yürürken, şehre üstüne hiç uymayacak Batılı bir kimlik giydirilmeye çalışıldığını hissediyoruz. Faslı olmadığımız halde şehrin merkezinde biz bile yabancılık çekiyoruz. Herhalde yöneticiler, Batılı bir görüntüye sahip olmanın iyi bir şey olduğuna karar vermişler. Halkı bu yönde davranmaya özendiriyor, belki de zorluyorlar. Marinanın arkasındaki geniş araziye yeni bir kent inşa ediliyor. Adı "Babl Bahr", yani deniz kapısı.

Duvarlara asılı dev panolarda projeye ait bilgiler ve resimler var. Grafik çizimlerde kadınlar, erkekler, çocuklar evlerin arasında, yeşil parklarda, sahil boyunca mutlulukla dolaşiyor. Ama bu insanlar Faslılara hiç benzemiyor. Sanki oraya bir Avrupa ülkesinin insanları ve davranış biçimleri resmedilmiş.

İsrail Cumhurbaşkanı'na "van minit" diyen Başbakan Tayyip Erdoğan burada neredeyse bir halk kahramanı olmuş. Sokaklarda yürürken dükkân içlerindeki açık televizyonlardan yansıyan görüntüsü sık sık gözümüze çarpıyor. Çarşıda yürürken, fırından ekme alırken, çorbacıda 'harira' çorbasına kaşık sallarken tanıştığımız Faslılar'ın, Türk olduğumuzu öğrenince hemen yüzleri gülüyor. Erdoğan, Erdoğan, diyerek hararetle elimizi sıkıyorlar.

ALLAH, VATAN, MELİK

Büyükelçimiz Haluk İlcak ziyaretimize geliyor. Kendisi doğa sporlarına meraklı sportmen bir hariciyecisi. Çabucak kaynaşyoruz. Bir akşam arabasıyla gelip resmi konutuna yemeğe götürüyor. Bir başka akşam da yardımcısı Nur Sağman'ın evinde kurufasulye, pilav yiyoruz.

Rezidanstaki yemekte üzeri ay yıldızlı kadehlerde rakımızı yudumlarken Fas'ın devlet sloganının "Allah, Vatan, Melik (Kral)" olduğunu ve bu üç kavramın tartışılmaz tabular olduğunu öğreniyoruz. Fas'ta futbola ilgi büyük... Özellikle İspanyol takımlarının çok sayıda taraftarı var. Geçenlerde Barcelona takımının fanatığı bir öğrenci, okulunun duvarındaki sloganın son kelimesini silip yerine takımının adını yazıyor; "Allah, Vatan, Barcelona"...

Çocuk atıldığı hapis haneden İspanya'nın araya girmesiyle kurtulabiliyor! Birkaç gün sonra Kanarya Adaları'na gitmek üzere hazırlıklara başlıyoruz. Ancak bizi bekleyen sürprizden henüz haberimiz yok. Rabat'a girerken epey

Rabat'ta sokak lokantasında harira çorbası içiyoruz. Tanıştığımız Faslılar, Türk olduğumuzu öğrenince, "Erdoğan, Erdoğan" diyerek elimizi sıkıyor..

heyecanlanmıştık. Meğer o bir şey değilmiş. Buradan çıkmanın neredeyse imkânsız olduğunu hareket günü yaklaştığında öğreniyoruz.

BURADAN ÇIKIŞ YOK

Kuzey Atlantik'in yüksek enlemlerinde meydana gelen fırtınaların ölü denizleri nehrin ağzında kırılarak çıkışı kapatıyor. Son haftalarda kuzeyde hergün fırtına var. Bizim gibi marinada mahsur kalmış Hollandalı bir çiftle beraber yürüyerek her gün nehrin ağzına gidiyor, son durumu kontrol ediyoruz.

Bu arada girişi, çıkışı olmayan böyle bir yere niçin marina yapıldığı sorusunun cevabını da öğreniyoruz. Meğer marina büyük bir projenin parçasıymış.

Projede nehrin ağzını okyanusun dalgalarından koruyacak mendireklerin inşası da varmış. Marina daha önce bitince, yetkililer mendireklerin tamamlanmasını beklemeden hizmete açmış. Mendirekler yapılıncaya giriş, çıkışta sorun kalmayacakmış. Ancak bizim o kadar beklemeye tahammülümüz yok!

Aradan bir ay geçti, hâlâ Rabat'tayız. Büyükelçi takılıyor: "Sizin nüfus kayıtlarınızı buraya aldıralım!" Bir gün dalgalar yumuşuyor. Hareket zamanı. Uzaklar II çamur rengi dalgaların üzerinden atlayarak nehirde ilerlemeye başlıyor. Okyanusa metreler kala diğerlerinden daha büyük bir dalga önümüzde yükseliyor.

Biz üzerinden geçtikten sonra köpükler saçarak kırılıyor. Sahile doğru yayılan köpüklere bakarken düşünüyorum, "Gene Allah korudu". Okyanusa çıkınca Sibel, "Elim ayağım titredi," diyor. Ana yelkeni basıp cenovayı açıyoruz. Tekne iskele bordasına yaslanıp pruvasını güneye çeviriyor. Kanarya Adaları 500 mil ileride. **MBY**

AKDENİZ SEYİR ÖZETİ

Uzaklar II'nin jurnalinde yazan Akdeniz'le ilgili istatistik veriler şöyle:

Marmaris – Tanca: 1958 Deniz Mili

Konaklamalarla birlikte toplam süre: 62 Gün

Motor kullanma süresi: 81 Saat

Motorla gidilen mesafe: 428 Deniz Mili

Yelkenle gidilen mesafe: 1530 Deniz Mili

Motor kullanma yüzdesi: % 22

Yelken kullanma yüzdesi: % 78

Kullanılan mazot: 400 Litre

Yaklaşık iki ay süren Akdeniz geçişimiz süresince şunu bir kez daha anladık ki, Akdeniz yelkenli tekneler için ilginç bir seyir güzergâhı değil. Bu iç denizde dolaşan yelkenciler, "Akdeniz'de rüzgâr çoğunlukla esmez, estiği zaman da ya kafadan eser ya da fırtına şiddetinde eser" derler. Doğru. Kendimizi ve Uzaklar II'yi o kadar zorlamamıza rağmen, gene de 81 saat motor çalıştırmış, yolun yüzde 22'sini motorla almışız. Mevsim kısca Akdeniz'de yelken yapmak daha da zorlaşıyor. Hava durumu raporlarında gösterilemeyen ani boralar, önce doğudan, sonra batıdan günlerce esen fırtınalar, teknenin tepesinde dolaşan yıldırım yüklü bulutlar...

Demir yerlerinin azlığı, marinaların kalabalık ve pahalı oluşu, İtalya ile İspanya arasındaki sahil şeridinin büyük kısmını betonarme bir duvar gibi kaplayan çirkin yapılar, sahilden açıklardaki yoğun gemi trafiği, Orta ve Batı Akdeniz'deki tabiat şartlarına ek diğer olumsuzluklar...

Rabat çarşısı...

Rabat'ın genel görünümü.

Limandaki balıkçılar...